

Innst. 454 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 138 S (2016–2017)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2017/2018 m.m.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Regjeringen legger i Prop. 138 S (2016–2017) fram Reindriftsavtalen 2017/2018, inngått mellom staten og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) 28. februar 2017.

Årets forhandlinger om avtalens økonomiske ramme og fordeling gjelder budsjettåret 2018. Bevilgningen innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom Prop. 1 S (2017–2018) for Landbruks- og matdepartementet. Imidlertid fremmes proposisjonen om reindriftsavtalen, som tidligere, for behandling i vårsesjonen. Det forutsettes at Stortinget i sin behandling av proposisjonen gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindriftsavtalen og som er knyttet til bevilgninger i 2018.

Det sentrale politiske grunnlaget for forhandlingene er regjeringens politiske plattform og Stortingets behandling av de siste års reindriftsavtaleproposisjoner. I tillegg fremmer Sametinget et eget innspill til de årlige reindriftsavtaleforhandlingene. Reindriftsavtaleforhandlingene gjennomføres etter de bestemmelser som er gitt i Hovedavtalen for reindriften.

Reindriftsforhandlingene gjennomføres hvert år. Perioden for de årlige avtalene løper fra 1. juli til 30. juni. Forhandlingene skal ta utgangspunkt i en

felles forståelse av næringens økonomiske situasjon. Som grunnlag for dette utarbeider Økonomisk utvalg for reindriften et totalregnskap for reindriften.

I regjeringens politiske plattform vises det til at reindriften er en viktig næring i deler av landet. Den sikrer matproduksjon og utgjør livsgrunnlaget for mange mennesker. Videre vises det til at næringen er en forutsetning for samisk kultur og samfunnsliv. Følgende tiltak er konkretisert i plattformen:

- Legge frem en stortingsmelding om bærekraft i reindriften.
- Endre reindriftsloven slik at økologisk bærekraft prioriteres.
- Sikre rammevilkår som gjør at næringen på sikt blir mindre avhengig av overføringer.
- Likebehandle bønder og reineiere når det gjelder avgifter på driftsmidler.
- Gjennomføre forenklinger i landbruksbyråkrati.

Det vises også til samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor det bl.a. fremgår at avtaleinstituttet opprettholdes, og videre at det skal legges vekt på forutsigbarhet og reformer som kan gi økt lønnsomhet. Sametinget har observatørstatus i forbindelse med de årlige reindriftsavtaleforhandlingene og følger forhandlingene. Dette innebærer også at Sametingets representant følger de interne møtene på statens side under forhandlingene. Videre gis Sametinget i henhold til § 4 i Hovedavtalen for reindriften anledning til å uttale seg om reindriftsavtalen før Stortinget behandler den årlige stortingsproposisjonen om reindriftsavtalen.

Sametinget fremmet i sitt innspill til Reindriftsavtalen 2017/2018 forslag som berørte følgende områder:

- Virkemidler som støtter opp om kulturell bærekraft.
- Sikring av reindriftens arealgrunnlag.
- Velferdsordninger for reindriftsnæringen.
- Rekruttering og likestilling.
- Økonomisk utvikling.

Sametinget viste for øvrig til Sametingsmeldingen om reindrift, og understreket at denne meldingen vil danne et viktig grunnlag for Sametingets videre oppfølging av saker på den reindriftspolitiske dagsorden framover.

1.2 Gjennomføringen av forhandlingene

Forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2017/2018 startet den 11. januar 2017 i Oslo ved at NRL overleverte sitt krav til staten, mens statens tilbud først ble lagt fram den 16. februar. Den 28. februar ble staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) enige om en reindrifftsavtale for avtaleåret 2017/2018.

NRLs krav hadde en økonomisk ramme på 143,1 mill. kroner, en økning på 28,6 mill. kroner i forhold til gjeldende avtale på 114,5 mill. kroner. Dette utgjorde en økning på 20 pst.

NRL fremmet tiltak fordelt på 5 hovedsatsingsområder:

- Bedre sikring av reindriftens arealer.
- Styrke reindriftens rett til selvstyre og selvbestemmelse.
- Sikring av reindriften som en familiebasert næring.
- Sikring av reindriftens bærekraft relatert til rovilttap.
- Sikring av velferdsordninger og HMS.

Statens tilbud hadde en økonomisk ramme for Reindrifftsavtalen 2017/2018 på 114,5 mill. kroner. Dette var tilsvarende ramme som for inneværende avtale.

Rett i etterkant av prosessen med tilpassing av reintall, valgte staten i sitt tilbud å prioritere å opprettholde hovedlinjene i dagens tilskuddssystem hvor de direkte tilskuddene er knyttet til verdien av det som produseres, og å prioritere de produksjonsrettede tilskuddene.

Etter at krav og tilbud var fremlagt, ble det gjennomført to forhandlingsrunder. I første forhandlingsrunde var særlig reindriften som en familiebasert næring oppe til drøftelse. Når det gjelder de fem hovedfokusområdene som NRL har trukket frem som avgjørende for å nå målet om en bærekraftig reindrift, sluttet Staten seg til at dette er fem sentrale områder som det er viktig at man har stor oppmerksomhet på i utformingen av reindriftspolitikken, og at de priori-

teringer som ligger inne i statens tilbud støtter opp om de fem fokusområdene.

Som vedlegg til proposisjonen følger Reindrifftsavtalen for 2017/2018, sluttprotokollen til avtalen og en oversikt over fordelingen av avtalemidlene.

1.3 Utviklingen i reindriften

1.3.1 Sysselsetting

Det totale antallet siidaandeler er i dag noe i overkant av 530, og med vel 3 100 personer tilknyttet disse. De tilsvarende tallene for 1992 var om lag 700 og 2 700 personer. Flere reineiere i en siidaandel innebærer at inntektene i siidaandelen må fordeles på flere, og at inntektsgrunnlaget for andelsleder svekkes.

I forbindelse med reintallsreduksjonen er det spesielt fra næringens side blitt hevdet at mange må slutte med reindrift og finne seg annet arbeid. Foreløpig ser det ikke slik ut. Det er tvert imot fortsatt en økning i antall personer i næringen. Dette viser at reindriften samlet sett ikke har et rekrutteringsproblem, men at mange distrikter heller opplever et press fra personer som ønsker å starte med reindrift. Selv under reduksjonsperioden har antall personer i reindriftsnæringen økt. Med dette som utgangspunkt har staten ikke funnet det riktig å prioritere rekrutteringstiltak i forhandlingene om de siste reindrifftsavtalene.

1.3.2 Reintallsutvikling

Reindrifftsloven av 2007 skal gi grunnlag for en hensiktsmessig indre organisering og forvaltning av reindriften. Videre skal reindriftsnæringen etter loven, gjennom internt selvstyre, selv spille en aktiv rolle og ha ansvaret for at reindriften er bærekraftig. Et sentralt verktøy i den forbindelse er bruksreglene. Dersom faktisk reintall overstiger reintallet som er fastsatt i bruksreglene, skal det overskytende antall rein reduseres. Primært skal siidaen selv utarbeide en reduksjonsplan som fordeler reduksjonen internt i siidaen/distriktet.

Det er fastsatt et reintall for Vest-Finnmark på 78 150 rein, mens reintall fastsatt for Øst-Finnmark er 70 650 rein. Innrapporterte tall per 1. april 2012 var for Finnmark ca. 42 000 dyr over det som var fastsatt som bærekraftig. Reindrifftsstyret påla derfor alle distrikt som hadde for høyt reintall, å redusere til fastsatt nivå. Reduksjonsperioden varierte fra ett til tre år avhengig av hvor mye distriktene skulle redusere. Innrapporterte reintall per 1. april 2015 viste at siidaandelene i all hovedsak hadde fulgt opp gitte reduksjonsvedtak. Det var 15 siidaandeler som ikke hadde fulgt opp reduksjonskravet. Reindrifftsstyret fulgte opp disse andelene i samsvar med reindrifftslovens kapittel om sanksjoner.

Innrapporterte tall 1. april 2016 viste at reintallet i Øst-Finnmark er under det fastsatte. For Vest-Finnmark var reintallet om lag 1 000 rein over det fastsatte. Det innebærer at innrapportert reintall i Finnmark totalt sett var under fastsatt nivå. Det var kun tre siidaandeler som ennå ikke hadde fulgt opp gitte reduksjonsvedtak. Reindrifststyret følger også opp disse i samsvar med reindrifstlovens sanksjonsbestemmelser.

Det har kommet tilbakemeldinger om at enkelte siidaandeler på ny øker sitt reintall. Disse skal følges opp av Fylkesmannen i samhandling med Landbruksdirektoratet og med bruk av den nye bestemmelsen i reindrifstloven.

1.3.3 Slakting

I henhold til innrapporterte tall fra slakteriene er det slaktet om lag 82 800 rein i kalenderåret 2016, herunder om lag 69 800 rein høsten 2016 ved de registrerte slakteriene. Dette er en betydelig økning i forhold til 2015 (73 600 rein). I tillegg kommer privat uttak, herunder privat uttak for lokal omsetning.

Fra 2015 til 2016 har gjennomsnittsvekten både for voksen rein og kalv økt med 0,5 kilo. Ser man på Vest-Finnmark særskilt, som er det området som har hatt den største utfordringen med et for høyt reintall, har gjennomsnittsvekten økt med hele 1,6 kilo. Det er positivt at man har fått en så snarlig effekt av den reintallsreduksjonen som er gjennomført. Dette er ikke minst gunstig for reindriften, siden økte vekter gir økt lønnsomhet i næringen.

Grunnet klimatiske forhold med mye snø og is har beiteforholdene i Finnmark vært særlig utfordrende vinteren og våren 2017. De vanskelige forholdene vil påvirke årets kalvetilgang.

1.3.4 Reinkjøttmarkedet

Reinkjøtt utgjør om lag 1–2 pst. av den totale produksjonen av rødt kjøtt i Norge. Produksjonen av norsk reinsdyrkjøtt innebærer at det i gjennomsnitt er tilgjengelig i underkant av 300 gram reinkjøtt til hver enkelt nordmann i løpet av ett år. Dette gjør reinkjøttet til et særlig eksklusivt produkt. Markedet for reinsdyrkjøtt har gjennom flere år vært i en positiv utvikling. Den positive markedssituasjonen har sammen med økt slakteuttak og økte vekter gitt reindrifstøverne en positiv inntektsutvikling de siste årene. Gjennom markedsrettet produktutvikling og markedsføring har oppmerksomheten omkring norsk reinkjøtt økt.

1.3.5 Økonomisk utvikling

Økonomisk utvalg for reindriften er oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet og NRL og har til oppgave hvert år å legge fram et totalregnskap for

næringen. Regnskapet utgjør det økonomiske grunnlagsmaterialet for reindrifstforhandlingene. Regnskapet gir en oversikt over verdiene som er skapt i næringen samlet sett ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital, og viser samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindrifstnæringen i Norge.

TOTALREGNSKAPET 2015 MED BUDSJETT 2016

Totalregnskapet viser en økning i resultatmålene fra 2014 til 2015. Vederlag til arbeid og egenkapital økte fra 54,1 mill. kroner i 2014 til 102,3 mill. kroner i 2015 (+48,2 mill. kroner). Målt per årsverk økte vederlag til arbeid og egenkapital fra 56 400 kroner i 2014 til 107 600 kroner i 2015. Målt per siidaandel økte vederlag til arbeid og egenkapital fra 94 500 i 2014 til 178 100 kroner i 2015. Sum produksjonsbaserte inntekter økte fra 128,3 mill. kroner i 2014 til 176,1 mill. kroner i 2015 (+47,8 mill. kroner). Det er en økning i kjøttinntektene på 31,1 mill. kroner.

Den totale livdyrverdien er beregnet til -9,7 mill. kroner. Endring i livdyrverdien er et uttrykk for verdien av bestandsendringer, dvs. endringer i reintall, flokksammensetning og dyrevekter i løpet av en periode.

Andre produksjonsbaserte inntekter ble redusert med 2,7 mill. kroner fra 2014, mens posten binæringsinntekter økte med 0,4 mill. kroner. Sum stats-tilskudd økte fra 76,4 mill. kroner i 2014 til 84,9 mill. kroner i 2015 (+8,6 mill. kr). Økningen kan i stor grad knyttes til posten Ordinære tilskudd (+5,1 mill. kroner).

Erstatningene for tap av rein ble redusert fra 66,6 mill. kroner i 2014 til 63,9 mill. kroner i 2015 (-2,7 mill. kroner), og erstatningene for arealinngrep hadde en økning fra 5,9 mill. kroner i 2014 til 13,2 mill. kroner i 2015 (+7,3 mill. kroner).

Totalt sett gir dette en økning i de samlede inntektene fra 277,1 mill. kroner i 2014 til 338,1 mill. kroner i 2015 (+60,1 mill. kroner).

Siidaandelens kostnader økte fra 171,5 mill. kroner i 2014 til 188,3 mill. kroner i 2015 (+16,8 mill. kroner), og felleskostnadene ble redusert fra 27,9 mill. kroner i 2014 til 24,5 mill. kroner i 2015 (-3,4 mill. kroner). Tamreinlagenes kostnader økte fra 9,3 mill. kroner i 2014 til 10,3 mill. kroner i 2015 (+1,0 mill. kroner). I sum gir dette en økning i de totale kostnadene fra 208,7 mill. kroner i 2014 til 223,1 mill. kroner i 2015 (+14,4 mill. kroner). Foruten en reduksjon i kostnadene fra 2010 til 2011 har de totale kostnadene fra og med 2006 til og med 2015 økt med 91 pst. De største utgiftene er til avskrivninger (18 pst.), kjøretøy og maskiner (18 pst.), varekjøp (14 pst.) og utstyr (13 pst.). Renter på lånt kapital ble redusert fra 14,3 mill. kroner i 2014 til 12,7 mill. kroner i 2015 (-1,6 mill. kroner).

Gjennomsnittlige nøkkeltall per siidaandel og per rein i de ulike reinbeiteområdene er presentert i tabell 3.4 i proposisjonen. Tabellen viser at det er store variasjoner mellom områdene. Det er også betydelige variasjoner i gjennomsnittlig statstilskudd mellom reinbeiteområdene. Reinbeiteområdene der flest siidaandeler og distrikter oppfyller kravene i reindrifftsavtalens ordninger, får uttelling i form av høyere utbetaling.

1.4 Nærmere om viktige politikkområder

I regjeringens politiske plattform heter det at regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om bærekraft i reindriften, og videre at reindrifftsloven skal endres slik at økologisk bærekraft prioriteres. Behovet for en ny melding om reindrifft ble første gang påpekt av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre da Stortinget behandlet reindrifftsloven i 2007. Dette har de samme partiene også fremmet forslag om, enten samlet eller hver for seg, i forbindelse med Stortingets behandling av reindrifftsavtalene i perioden 2009–2012.

Den 5. april 2017 la regjeringen frem Meld. St. 32 (2016–2017) Reindrifft. Lang tradisjon – unike muligheter. Økologisk bærekraftig drift og økt produksjon danner grunnlaget for de unike mulighetene i reindriften. I meldingen presenteres strategier og tiltak for at næringen bedre skal kunne utnytte sitt potensial i en rasjonell og markedsorientert retning. Reindriffts inntekter skal i størst mulig grad skapes ved å selge etterspurte produkter og tjenester til markedet. Dette vil sikre grunnlaget for den unike næringen og kulturbæreren som reindriften er. Dette er hovedbudskapet i meldingen. I tråd med konsultasjonsavtalen er det gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindrifftsamers Landsforbund om forslag til tiltak i meldingen. Konsultasjonene har bidratt til en grundig gjennomgang av reindriftpolitikken.

Med bakgrunn i at meldingen behandler de sentrale politikkområdene på reindriftsområdet, gis det ikke som tidligere år en orientering om disse områdene i årets reindrifftsavtaleproposisjon.

Chronic Wasting Disease (CWD) (skrantesjuka) er en prionsykdom som kjennetegnes ved gradvis tap av nerveceller i hjernen, nevrologiske symptomer og avmagring, og ender alltid med døden. Skrantesjuka har i over 40 år vært kjent hos ulike hjortedyr i Nord-Amerika. Sykdommen ble for første gang også påvist hos en villrein i Norge i 2016. Samme år ble det funnet ytterligere to positive prøver på villrein og på to elger. Dette er så langt de eneste tilfellene av CWD hos hjortedyr i Europa. Det er ikke påvist noen sammenheng mellom skrapesjuka hos sau, BSE hos storfe og skrantesjuka hos hjortedyr. Sykdommen er dødelig for dyr, men har aldri smittet til mennesker.

En midlertidig forskrift ble fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 11. juli i 2016 for å forhindre spredning av CWD. Med enkelte endringer ble forskriften videreført fra desember 2016.

Fordi reinen beiter fritt, kan det oppstå situasjoner der dyrene ikke får tilstrekkelig med mat selv om reintallet er tilpasset beitegrunnlaget. Vinteren og våren 2017 oppsto det i store deler av Finnmark problemer med låste beiter. Årsaken var klimaet, med en sein vår med mye snø og is. Det er mange år siden man har opplevd en tilsvarende vanskelig beitesituasjon. Erfaringene fra årets beitesituasjon har vist at det er behov for en ny gjennomgang av beredkapsarbeidet på reindriftsområdet. I løpet av 2017 vil Landbruks- og matdepartementet foreta en gjennomgang av organiseringen av beredkapsarbeidet.

1.5 Nærmere om Reindrifftsavtalen 2017/2018

Etter departementets vurdering er det sentralt at reindrifftsavtalen dreies mot og forsterker de ordningene som fører til høyere slaktevolum, og dermed i større grad bidrar til en økologisk og økonomisk bærekraftig reindriftnæring. En økologisk og økonomisk bærekraftig næring vil, etter departementets vurdering, også være selve grunnlaget og forutsetningen for en kulturelt bærekraftig næring og ivaretagelse av reindriften som en familiebasert næring.

Ved inngåelsen av de to siste reindrifftsavtalene er det gjennomført en rekke forenklingstiltak og lagt til rette for de reindriftsutøverne som har reindrifft som hovedvirksomhet. I utvikling av forskriftene til Reindrifftsavtalen 2017/2018 har man fulgt opp dette ved forenklinger både i regelverket og i praktisering av de ulike ordningene.

Rett i etterkant av prosessen med tilpassing av reintall har avtalepartene sett det som viktig å opprettholde hovedlinjene i dagens tilskuddssystem hvor de direkte tilskuddene er knyttet til verdien av det som produseres. Dette er gjort for å skape stabilitet og forutsigbarhet om ordningene over reindrifftsavtalen. Markedsituasjonen for reinsdyrkjøtt har over lengre tid vært i en positiv utvikling. Utover høsten 2016 ble det registret at reinkjøttmarkedet ble mer utfordrende. Med bakgrunn i at markedsituasjonen har stor betydning for slakteuttaket, hadde avtalepartene under årets forhandlinger særlig oppmerksomhet på tiltak som skal bidra til økt omsetning og slakting av rein.

For å øke forutsigbarheten knyttet til utbetalingene av produksjonspremien og kalveslaktetilskuddet, samt bidra til at disse tilskuddsutbetalingene er innenfor gitt økonomisk ramme, er det lagt inn en åpning som gir mulighet til å justere satsene før utbetalingene blir gjennomført. Konkret innebærer en slik løsning at etter at alle søknadene er registret og kontrollert, fastsettes de endelige satsene slik at utbeta-

lingene ikke blir større enn den økonomiske rammen Stortinget har vedtatt.

1.5.1 Økonomisk ramme og periode

Det foreslås at bevilgningen for Reindrifftsavtalen 2017/2018 settes til 118,6 mill. kroner. Dette er en økning på 4,1 mill. kroner sammenlignet med inneværende avtale.

Avtalen vil tre i kraft 1. juli 2017 og gjelde til 30. juni 2018. Reindrifftsavtalens økonomiske ramme og fordeling gjelder budsjettåret 2018. Bevilgningene innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom Prop. 1 S (2017–2018) for Landbruks- og matdepartementet. Foreliggende proposisjon om reindrifftsavtalen fremmes som tidligere for behandling i vårsesjonen.

1.5.2 Priser

Under forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2002/2003 ble avtalepartene enige om å oppheve målprisen for reinkjøtt fra og med dette avtaleåret. Dette innebærer fri prisdannelse for reinkjøtt innenfor den beskyttelse importvernet gir. Denne ordningen videreføres for Reindrifftsavtalen 2017/2018. Det vises til nærmere omtale av importordninger under punkt 5.7 i proposisjonen.

1.5.3 Utviklings- og investeringstiltak

For Reindrifftsavtalen 2017/2018 foreslås en økning av bevilgningen til Reindrifftsens utviklingsfond (RUF) fra 31,6 mill. kroner til 32,8 mill. kroner. Ut fra fondets økonomiske situasjon foreslås tildelingsrammen satt lik bevilgningsrammen. Avtalepartene legger til grunn at RUF-styret skal utøve sin myndighet med utgangspunkt i tildelingsrammen, og at styret selv legger opp til en plan for disponering av ikke-øremerkede midler som kan understøtte målsettingene for reindriffts politikken. Så fremt annet ikke er bestemt av avtalepartene, skal frigjøring av tidligere gitte bevilgninger over fondet inngå som en styrking av fondets egenkapital.

Det ømerkes ikke særskilte midler til kvinnettede tiltak i Reindrifftsavtalen 2017/2018.

Avtalepartene er enige om at det ikke ømerkes midler til forskning og utvikling i 2017.

Det avsettes 1,45 mill. kroner til konfliktforebyggende tiltak i forhold mellom reindrift og annen berørt part. Hovedformålet med de konfliktforebyggende tiltakene er å redusere konfliktene mellom reindrifften og det øvrige landbruket.

Det settes av 8,2 mill. kroner til Utviklingsprogrammet.

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015, ble avtalepartene enige om å samordne Reinprogrammet med Utviklingsprogram-

met for grønt reiseliv og lokalmat (endret navn til Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskaping). Ved en sammenslåing satte avtalepartene som en forutsetning at reindrifften gis representasjon i styringsgruppen for Utviklingsprogrammet. Videre er det forutsatt at Innovasjon Norge fortsatt utøver en aktiv innsats og tilrettelegging overfor programmets reinkjøttkunder og har stor oppmerksomhet på å få fram de muligheter som finnes i programmet og Innovasjon Norge for øvrig.

I avtaleåret 2017/2018 legges det opp til å prioritere videreutvikling av de etablerte bedriftene. I tillegg prioriteres etablering av reiselivsbedrifter.

Det settes av 2,0 mill. kroner til fagbrevordningen. Formålet med fagbrevordningen er å utdanne ungdom til dyktige fagarbeidere i reindrift, samt videreutdanne lærebedrifter med sikte på å ta fagbrev og kompetansebevis etter fagopplæringsloven. Som et ledd i arbeidet med å styrke kvinnes stilling i reindrifften, skal Opplæringskontoret videreføre prioriteringen av kvinner blant kommende lærlinger og instruktører.

Det settes av 5,0 mill. kroner til Markedsutvalget for reinsdyrkjøtt. Avtalepartene slutter seg til Markedsutvalgets vurdering om at det er viktig å opprettholde markedsføringen av reinkjøtt, og at høy etterspørsel av reinkjøtt er en følge av kampanjetrykket i media og kommunikasjon gjennom kanaler som matprat.no m.fl. og ikke minst økt tilgjengelighet.

Det settes av 4,5 mill. kroner til pramming av rein. Avtalepartene ble ved reindrifftsavtaleforhandlingene for 2010/2011 enige om at pramming av rein fremdeles skal administreres av staten ved daværende Reindrifftsforvaltningen, og at kostnadene ved prammingen skal dekkes over Reindrifftsavtalen.

Det settes av 1,0 mill. kroner til lærings- og omsorgsbaserte tjenester i reindrifften.

Det settes av 750 000 kroner til drift av nytt klassifiseringssystem og inntil 100 000 kroner til innkjøp av terminalløsninger for de to slakteriene som ennå ikke har fått etablert løsninger for bruk av det nye klassifiseringssystemet. Nytt klassifiseringssystem ble innført fra høsten 2015.

Det settes av 1,0 mill. kroner til fjerning av gammelt gjerdemateriell og ulovlige gjerder i Vest-Finnmark reinbeiteområde.

Det settes av 0,3 mill. kroner til individmerking av rein.

Det settes av 0,3 mill. kroner til videreutvikling av reindriffts arealbrukskart og 200 000 kroner til reindriffts faglig medvirkning i regional forvaltning

1.5.4 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Det foreslås en bevilgning på 76,7 mill. kroner til kostnadssenkende og direkte tilskudd.

I forhandlingene om de tre siste års reindriftsavtaler har avtalepartene valgt å prioritere en ekstra økning av de direkte tilskuddene som en stimulering til økt slakting og omsetning av reinkjøtt. Denne stimuleringen har virket etter hensikten ved at slakteuttaket har økt med hele 20 000 rein siden 2014.

En stor økning av både produsentprisen og slakteuttaket de siste årene har medført at man i 2016 hadde et betydelig overforbruk på de direkte tilskuddspostene. Likeledes er det med utgangspunkt i slakteuttaket i 2016 beregnet et betydelig overforbruk i 2017. Overforbruket dekkes inn ved å redusere fondskapitalen og enkelte av avsetningene over Reindriftens utviklingsfond.

Avtalepartene er enige om å videreføre gjeldende regelverk med bortfall av tilskudd dersom siidaandelen ikke har redusert reintallet i samsvar med Reindriftsstyrets vedtatte reduksjon. Tilsvarende gjelder dersom siidaandelen har bidratt til å øke siidaens totale reintall siste driftsår slik at reintallet overskrider fastsatt reintall for siidaen.

Det avsettes 11,6 mill. kroner til ordningen med distriktstilskudd. Gjeldende regelverk videreføres.

TILSKUDD TIL SIIDAANDELER OG TAMREINLAG

Det gjøres følgende avsetninger til tilskudd til siidaandeler og tamreinlag:

a. Produksjonspremie

Det avsettes 33,5 mill. kroner til ordningen med produksjonspremie for Reindriftsavtalen 2017/2018. Formålet med produksjonspremiene er å premiere innsats, produksjon og videreforedling i næringen. I forbindelse med reintallsreduksjonen har beregningsprosenten for beregning av produksjonspremiene økt betydelig. I etterkant av gjennomføringen av reintallsreduksjonen og for å tilpasse ordningen innenfor gitte rammer reduseres beregningsprosenten fra 37 pst. til 34 pst.

For øvrig videreføres gjeldende satser og regelverk.

b. Kalveslaktetilskudd

Det avsettes 24,0 mill. kroner til ordningen med kalveslaktetilskudd for Reindriftsavtalen 2017/2018. Formålet med kalveslaktetilskuddet er å stimulere til at en større del av kjøttproduksjonen foregår på kalv, noe som er ressursøkonomisk gunstig. Uttak av kalv reduserer presset på vinterbeitene og reduserer tapene i løpet av vinteren.

Gjeldende regelverk videreføres.

c. Særskilt driftstilskudd til ungdom

Det avsettes 1,4 mill. kroner til særskilt driftstilskudd til ungdom for Reindriftsavtalen 2017/2018. Formålet med særskilt driftstilskudd til ungdom er å

støtte opp om siidaandelsledere som er under 30 år, og som er under etablering og oppbygging av egen drift.

Gjeldende satser og regelverk videreføres.

d. Ektefelle- og samboertillegg

Det avsettes 1,5 mill. kroner til ordningen med ektefelle- og samboertillegg for Reindriftsavtalen 2017/2018. Formålet med ektefelle- og samboertillegget er å støtte opp om den familiebaserte reindriften.

Gjeldende satser og regelverk videreføres.

e. Etableringstilskudd

Det avsettes 1,9 mill. kroner til ordningen med etableringstilskudd over Reindriftsavtalen 2017/2018. Etableringstilskuddet har som formål å støtte opp om reindriftsutøvere under 35 år som er under etablering av egen enhet. Samtidig skal tilskuddet stimulere til strukturendringer ved at siidaandeler blir overdratt til personer under 35 år.

Gjeldende satser og regelverk videreføres.

FRAKTTILSKUDD

Det avsettes 2,5 mill. kroner til frakttilskuddsordningen.

Tilskudd til frakt av reinslakt skal bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reineiere i ulike reinbeitedistrikt og tamreinlag, samt bidra til effektiv slakting og omsetning av reinkjøtt. Avtalepartene er enige om å utvide formålet slik at tilskuddet også bidrar til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeitene, samt økt konkurranse om råstoffet.

RAPPORTERING AV SLAKTET REIN

Det avsettes 300 000 kroner til økonomisk støtte for slakterier til gjennomføring av aldersbestemmelser.

1.5.5 Velferdsordninger

Det avsettes 2,6 mill. kroner til velferdsordninger.

Av disse avsettes 1,0 mill. kroner til ordningen med tidligpensjon. Gjeldende satser og regelverk videreføres. Videre avsettes det 1,0 mill. kroner til ordningen med avløsning ved svangerskap og fødsel. Bevilgningen til sykepengeordningen videreføres uendret med 0,6 mill. kroner.

1.5.6 Organisasjonstilskudd

Det settes av 6,5 mill. kroner til organisasjonstilskudd, herunder 200 000 kroner til HMS-tiltak i reindriften.

1.5.7 Utredninger

Fram mot forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2018/2019 er avtalepartene enige om å gjennomføre fire utredninger.

UTREDNING FOR Å AVDEKKE MULIGHETENE FOR Å KNYTTE KALVESLAKTETILSKUDDET TIL KLASSIFISERINGSSYSTEMET FOR REINSDYRKJØTT

NIBIO utarbeider en rapport som legges fram for avtalepartene innen 1. oktober 2017.

UTREDNING AV INNRETNING OG ORGANISERING AV HMS-TILTAK I REINDRIFTEN

Avtalepartene er enige om at det nedsettes en arbeidsgruppe på inntil 8 personer. Arbeidsgruppen utarbeider en rapport som legges fram for avtalepartene innen 1. oktober 2017.

OPPFØLGING AV SELVSTYRERAPPORTEN

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2015/2016 ble det avtalt å igangsette et prosjekt for å styrke reindriffts næringens evne til selvstyre og internkontroll. Det ble oppnevnt en arbeidsgruppe som ble ledet av Landbruksdirektoratet. En plan presenteres og legges fram for avtalepartenes godkjenning under forskriftsmøte i mai/juni 2017.

RAPPORTERING AV SLAKTET REIN

Forslag legges fram for avtalepartene under forskriftsmøtet i mai/juni 2017.

1.6 Endringer i statsbudsjettet 2017

I samsvar med Prop. 1 S (2016–2017) for Landbruks- og matdepartementet har Stortinget bevilget over kapittel 1151 totalt 114,5 mill. kroner. Det foreslås nå en reduksjon av kapittel 1142 post 71 med 2,1 mill. kroner mot en økning av hhv. kapittel 1151 post 51 med 1,9 mill. kroner og kapittel 1150 post 73 med 0,2 mill. kroner. Videre foreslås en økning av kapittel 1151 post 75 med 11,35 mill. kroner, mot reduksjon av hhv. kapittel 1151 post 79 med 0,35 mill. kroner og kapittel 1151 post 51 med 11,0 mill. kroner.

Omdisponeringen på 2,1 mill. kroner fra kapittel 1142 post 71 gjelder tiltak for distrikter som er ute-stengt fra vinterbeiter i Sverige og til frakt av kraftfôr til rein. Omdisponeringen på 11,35 mill. kroner skal finansiere et beregnet merforbruk i 2017 over kapittel 1151 post 75. Hovedårsaken til merforbruket skyldes den betydelige økningen av slakteuttaket som har funnet sted.

Øvrige budsjettforslag som det er redegjort for i denne proposisjonen for 2017, med fordeling av Reindrifftsavtalens ramme på de ulike postene, legges på vanlig måte fram for Stortinget i forbindelse med ordinær budsjettbehandling gjennom Prop. 1 S (2017–2018) for Landbruks- og matdepartementet.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Laila Davidsen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, uttrykker tilfredshet med at partene er blitt enige om en avtale, og viser til at rammen på 118,8 mill. kroner er en økning på 4,1 mill. kroner sammenliknet med inneværende avtale etter vedtatt budsjett for 2016.

Komiteen viser til at forhandlingene er gjennomført etter bestemmelser gitt i Hovedavtalen for reindrifften fra 1993.

Komiteen mener at den fremforhandlede Reindrifftsavtalen for 2017/2018 gir grunnlag for økt inntjening og verdiskaping hos den enkelte reindrifftsutøver.

3. Komiteens tilråding

Tilrådingen fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2017 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1142		Landbruksdirektoratet	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, kan overføres, reduseres med fra kr 4 400 000 til kr 2 300 000.	2 100 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	
	73	Pristilskudd, overslagsbevilgning, økes med fra kr 3 298 535 000 til kr 3 298 735 000	200 000
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen	
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet reduseres med fra kr 31 600 000 til kr 22 500 000.	9 100 000
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, kan overføres, økes med fra kr 74 200 000 til kr 85 550 000.	11 350 000
	79	Velferdsordninger, kan overføres, reduseres med fra kr 2 600 000 til kr 2 250 000.	350 000

II

Stortinget gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den foreslåtte reindriftsavtalen og som er knyttet til bevilgninger i 2018.

Oslo, i næringskomiteen, den 8. juni 2017

Geir Pollestad

leder

Laila Davidsen

ordfører